Минимум знаний для выполнения олимпиадных заданий для русскоязычной группы

1 класс

1. Цвета
2. Цифры
3. Слова, отвечающие на вопросы Кем? Нәрсә? Кая? Кайдан? Кайда?
4. Множественное число имён существительных
5. Дни недели
6. Татарские и русские сказки

2 класс

1. Звуки и буквы татарского языка, слоги
2. Цифры
3. Значения слов.
4. Множественное число имён существительных
5. Времена глаголов,
6. Слова, отвечающие на вопросы Кем? Нәрсә? Кая? Кайдан? Кайда? Нинди?
7. Дни недели, времена года
8. Татарские и русские сказки, детские стихи

3 класс

1. Звуки и буквы татарского языка
2. Антонимы, синонимы
3. Цифры
4. Имена существительные, имена прилагательные, глаголы
5. Дата, время, дни недели,
6. Татарские и русские сказки, детские стихи

4 класс

1. Звуки и буквы татарского языка
2. Синонимы, антонимы
3. Имена прилагательные
4. Имена существительные
5. Местоимения
6. Послелоги
7. Строение предложений и текстов
8. Глаголы

10. Татарские поэты и писатели, их произведения

5 класс

1. Звуки и буквы татарского языка
2. Фразеологизмы
3. Имена существительные
4. Имена прилагательные
5. Имена числительные
6. Послелоги
7. Глаголы
8. Строение предложений и текстов
9. Татарские поэты и писатели, их произведения

6 класс

1. Звуки и буквы татарского языка
2. Имена существительные
3. Синонимы, антонимы
4. Глаголы
5. Словообразование
6. Строение предложений и текстов
7. Татарские поэты и писатели, их произведения

Рус төркемнәре өчен темалар (темы для русскоязычных групп):

1 класс:

1. Расскажи про своего друга на татарском языке.

2. Что растет в огороде? Расскажи про тот овощ, который ты любишь больше остальных.

2 класс:

1.Расскажи про твой класс на татарском языке.

2. Составь рассказ “Мое любимое произведение”.

3 класс:

1.Расскажи о посещении музея.

2.Составь рассказ “Мой любимый урок”.

4 класс:

1. Расскажи о своей семье

2. Составь рассказ “Берегите природу!”.

5 класс:

1. Расскажи про свой родной город (деревню).

2. Составь рассказ “Мое путешествие”.

6 класс:

1. Расскажи, что ты знаешь о герое России М.Р.Ахметшине.

2. Назови не менее 5 татарских народных пословиц про знание.

Олимпиадага әзерләнү өчен минимум

1 сыйныф

1.Татар алфавиты.

2. Хайваннар һәм кош-кортларның, агачларның татарча атамалары

3. Табышмаклар

4. Саннарның татарча атамалары

5. Җөмлә төзелеше

6. Татар халык әкиятләренең исемнәрен, авторларын, геройларын белү

2 сыйныф

1. Авазлар. Сузык һәм тартык авазларны, калын һәм нечкә сузыкларны, басымлы һәм басымсыз сузыкларны, яңгырау һәм саңгырау тартык авазларны аеру.

2. Сүзләр ясалышы, аларнең дөрес язылышы, сүзләрнең иҗекләргә бүленеше.

3. Антонимнар, фразеологизмнар, табышмаклар.

4. Дәрестә, мәктәптә, тормыш-көнкүрештә, төрле яшьтәге таныш яки таныш булмаган кешеләр белән телдән аралашканда, тел берәмлекләрен урынлы файдалану,

3 сыйныф

1. “Фонетика, графика һәм орфоэпия” бүлекләре буенча

Калын һәм нечкә сузыкларны аеру, татар телендәге басымын дөрес куеп әйтү (уку). Яңгырау һәм саңгырау тартыкларны аеру; ъ һәм ь хәрефләре булган сүзләрне дөрес уку һәм язу (кулъяулык, көньяк); я, ю, е хәрефләрен дөрес язу. Сүзләрдәге авазлар һәм хәрефләрне аеру, аларның санын һәм төрләрен күрсәтү. Сөйләмдә татар әдәби теленә хас булган орфоэпик нормаларны үтәү.

2.“Сүз төзелеше” бүлеге буенча

Сүзләрнең тамырын һәм кушымчасын билгеләү, тамырдаш сүзләр, кушма һәм парлы сүзләрне табу. Фразеологизмнар, синоним, антоним, омонимнар, табышмаклар. Мәгънәсен ачыкларга кирәк булган сүзләрне сүзлектән табып әйтү.

3.“Морфология” бүлеге буенча

Сүз төркемнәреннән исем, фигыль һәм сыйфатларның мәгънәләрен аңлап, җөмлә эченнән табу. Исемнәрнең берлек һәм күплек сан формаларын аеру, фигыльләрнең юклык һәм заман кушымчаларын билгеләү, сыйфатланмышны табу, аның сыйфат белән бәйләнешен күзәтү. Өйрәнелә торган сүз төркемнәре кергән мәкаль-әйтем, табышмакларны ятлау (әйтү) һәм аларны язу.

4.“Синтаксис” бүлеге буенча

Җөмләнең баш кисәкләрен билгеләү, аларның урнашу тәртибен күзәтү. Җөмлә кисәкләре һәм сүз төркемнәре дигән төшенчәләрне аеру.

4 сыйныф

1. 1. “Фонетика, графика һәм орфоэпия” бүлекләре буенча

Калын һәм нечкә сузыкларны аеру, татар телендәге басымын дөрес куеп әйтү (уку). Яңгырау һәм саңгырау тартыкларны аеру. Сүзләрдәге авазлар һәм хәрефләрне аеру, аларның санын һәм төрләрен күрсәтү. Сөйләмдә татар әдәби теленә хас булган орфоэпик нормаларны үтәү.

2.Сүз төзелеше һәм ясалышы

Сүзнең нигезе һәм аның төрләре. Кушымчлар. Татар һәм рус телләрендә сүзләргә кушымчаларның ялгану тәртибе. Синонимнар, антонимнар, омонимнар. Фразеологизмнар, мәкаль-әйтемнәр.

3.Морфология

Исем турында өйрәнгәннәрне искә төшерү. Уртаклык һәм ялгызлык исемнәр. Исемнәрнең килеш белән төрләнүе турында мәгълүмат бирү. Сыйфат турында белгәннәрне искә төшерү һәм ныгыту. Аларны сөйләмдә дөрес куллану. Сыйфатларның җөмләдәге роле. Татар телендә сыйфат белән сыйфатланмышның бәйләнеше. Сан. Аның мәгънәсе, сораулары, сөйләмдә дөрес куллану. Сан белән саналмышның бәйләнеше. Микъдар саннары. Алмашлык. Зат алмашлыклары. Аларның мәгънәсе, килеш белән төрләнеше. Фигыль турында өйрәнгәннәрне искә төшерү, аның заманнары. Хәзерге заман хикәя фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше, аларның сөйләмдә дөрес кулланылышы. Рус телендәге фигыльләрнең заманнары һәм зат-сан белән төрләнешендәге үзенчәлекләр.

4.Синтаксис

Өйрәнелгән сүз төркемнәрен кулланып, сүзтезмә һәм җөмләләр төзү, аларны сөйләмдә дөрес куллану. Әйтү максаты буенча җөмлә төрләре: хикәя, сорау, боеру һәм тойгылы җөмләләр. Җөмләнең баш кисәкләрен билгели белү. Аергыч турында мәгълүмат бирү, аларны сөйләмдә дөрес куллану. Русча җөмләләрне татарчага тәрҗемә итү. Татар телендә җөмләдәге сүз тәртибе (ия белән хәбәрнең, аергыч белән аерылмышның урыннары).

5. Татар телендә иҗат иткән авторлар һәм аларның әсәрләре, геройлары.

5 сыйныф

1.“Фонетика, графика һәм орфоэпия” бүлекләре буенча

Аваз һәм хәреф арасындагы аерманы аңлау, өйрәнгән күләмдә авазларга характеристика бирү, алфавиттагы хәрефләрнең урынын белү, аны гамәли эштә куллану. Сузык авазлар һәм хәрефләр. Калын һәм нечкә сузыклар, аларны дөрес әйтү. Сузык авазларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышы. Тартык авазлар. Яңгырау һәм саңгырау тартыклар.

2.Сүз

Әйтелеш һәм мәгънә бердәмлеге буларак сүз, аның туры һәм күчерелмә мәгънәләре. Сүзләрне иҗекләргә бүлү. Сүз тамыры. Сүз ясагыч

кушымчалар,тамырдаш сүзләр, кушма һәм парлы сүзләр. Синонимнар, омонимнар һәм антонимнар. Фразеологизмнар, мәкаль-әйтемнәр.

3.“Сүз төзелеше” бүлеге буенча

Кушымчлар.Сүзләрнең тамырын һәм кушымчасын билгеләү, тамырдаш сүзләр, кушма һәм парлы сүзләрне табу.

4.“Морфология” бүлеге буенча

Сүз төркемнәреннән исем, фигыль һәм сыйфатларның мәгънәләрен аңлап, җөмлә эченнән табу. Исемнәрнең берлек һәм күплек сан формаларын аеру, фигыльләрнең юклык һәм заман кушымчаларын билгеләү, саналмышны табу, аның сан белән бәйләнешен күзәтү.

5.“Синтаксис” бүлеге буенча

Җөмлә кисәкләрен билгеләү, аларның урнашу тәртибен күзәтү. Җөмлә кисәкләре һәм сүз төркемнәре дигән төшенчәләрне аеру.

6. Татар телендә иҗат иткән авторлар һәм аларның әсәрләре, геройлары.

6 сыйныф

1. Фонетика һәм орфоэпия турында гомуми төшенчә. Татар телендә сузык һәм артык авазлар. Сингармонизм законы: рәт һәм ирен гармониясе. Тартык һәм сузык авазлар, яңгырау һәм саңгырау тартыклар, транскрепция
2. Татар телендә иҗек, иҗек калыплары. Сүзләрне юлдан-юлга күчерү. Сүз басымы. Интонация.
3. Синоним. Антоним. Омоним.
4. Фразеологизмнар. Мәкал, әйтемнәр.
5. Текст буенча комплекслы эш: аңа исем бирү, җөмлә һәм текст кисәкләренең эзлеклелеген аңлау.
6. Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләре. Җөмлә төзелеше
7. Сүз төркемнәре.
8. Татар телендә иҗат иткән авторлар һәм аларның әсәрләре, геройлары.

Татар төркемнәре өчен темалар (темы устного тура для татарских групп)

1 класс: 1. Үзеңнең гаиләң турында татарча сөйлә.
2. Укытучылар турында бер татар шагыйренең шигырен сәнгатьле сөйлә.

2 класс: 1. Якын дустың турында сөйлә.
2. Белем алу турында 5 мәкаль әйт.

3 класс:1. Үзең яшәгән шәһәр (авыл) турында сөйлә.
2. Әниләр турында 5 мәкаль әйт.

4 класс: 1. Табигатьне саклау өчен ниләр эшләргә кирәк?
2. Үзең укыган бер хикәя турында сөйлә. Авторы кем? Бу хикәяне укыгач нинди фикерләр туды?

5 класс: 1. Россия герое Марат Әхмәтшин турында Син ниләр беләсең? Аның турында сөйлә.
2. 2. Г.Тукайның кайсы шигырендә кәҗә рәхмәтне кемгә һәм ни өчен укый? Синең рәхмәт укырлык яхшы эшләр эшләгәнең бармы? Фикерләреңне туплап (8-9 җөмлә) сөйлә.

6 класс: 1. Татар халык авыз иҗаты турында сөйлә.
2. Син су буенда балык тотканда кармагыңа алтын балык эләктердең. Аңардан ниләр сорарсың һәм ни өчен?